

Riksdagens protokoll

2007/08:137

Torsdagen den 21 augusti

Kl. 13.00 – 14.29

Protokoll
2007/08:137

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 14 augusti.

2 § Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att f.d. riksdagsledamoten *Rose-Marie Frebran* av sagt sig uppdraget som ledamot i Riksrevisionens styrelse från och med den 1 september.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:822

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:822 Efterlysning av Sudans president
av Peter Hultqvist (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 11 september
2008.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 13 augusti 2008

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Inga Eriksson Fogh

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:825 Statsministerns kontakter med Västsveriges näringsliv
av Patrik Björck (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 4 september 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 augusti 2008

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Interpellation 2007/08:826

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:826 Kärnvapenedrustning

av Patrik Björck (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 11 september 2008.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 13 augusti 2008

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Inga Eriksson Fogh

Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2007/08:829 om de nya reglerna för sjukförsäkringen

Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Patrik Björck har frågat mig jag om jag avser att se över konsekvenserna för dem som hamnar utanför försäkringen och komma med snabba förslag till åtgärder. Vidare frågar han om jag avser att ta initiativ till att stödja den personal som hamnar i svåra situationer på grund av den otydlighet som uppstått med den nya lagen.

Socialförsäkringsutredningen lämnade hösten 2006 sitt slutbetänkande *Mera försäkring och mera arbete*. I detta redovisades det tillstånd i sjukförsäkringen som rådde efter Socialdemokraternas regeringsinnehav.

Bland annat konstaterades att bakom att allt fler hade lämnat arbetslivet till följd av ohälsa låg en mjuk försäkring. Andra faktorer än arbetsoförmåga till följd av sjukdom hade tillåtits påverka bedömningen, och sjukfrånvaron varierade på ett sätt som inte var motiverat av förändringar i hälsoläge eller åldersstruktur. Att försäkringen var mjuk ledde till skillnader och glidningar i tillämpningen av lagar och regler. Bristerna i till-

lämpning fick betydande konsekvenser för de försäkrade och samhället. Otrygghet, rättsosäkerhet, höga sjukfrånvaronivåer, långa sjukfallstider och en stor utslagning från arbetsmarknaden var i stor utsträckning följder av den mjuka försäkringen.

De nya sjukförsäkringsreglerna syftar till att komma till rätta med dessa problem. Det är regeringens uppfattning att så många människor som möjligt ska ges förutsättningar att försörja sig genom ett eget förvärvsarbete. Att ta till vara människors arbetsförmåga måste alltid vara ett förstahandsalternativ.

För att åstadkomma en mer aktiv och förutsägbar försäkring har en rehabiliteringskedja införts med fasta hållpunkter för hur prövning av arbetsförmågan ska göras. Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting har också kommit överens om uppbyggnaden av en rehabiliteringsgaranti och utveckling av företagshälsovården. En gräns för hur länge sjukpenning kan utbetalas har även införts. Sammantaget kan sjukpenning och förlängd sjukpenning utbetalas i två och ett halvt år. Den som lider av en mycket allvarlig sjukdom kan få sjukpenning utan tidsbegränsning. Vid stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan ska sjukersättning beviljas.

Jag anser att den tidigare ordningen, då människor kunde gå sjukskrivna i många år utan att få stöd för att komma tillbaka i arbete, var förkastlig. För den som efter två och ett halvt års sjukskrivning ännu inte kunnat återgå till arbete men som har viss arbetsförmåga bör i stället lämpliga arbetsmarknadspolitiska insatser och rehabilitering komma i fråga. Det ska till exempel kunna handla om sådan samhällsnyttig sysselsättning som ska kunna erbjudas individen inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantins tredje fas.

Försäkringskassan genomför för närvarande en organisationsförändring. Jag har stort förtroende för att Försäkringskassan kommer att kunna hantera de nya sjukförsäkringsreglerna.

Anf. 2 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret på interpellationen!

Den här interpellationen är sprungen ur den oro och i många fall förtvivlan som människor känner över den nya borgerliga alliansregeringens politik. Det är viktigt att hålla detta i minnet. I tidigare debatter med statsrådet har man nämligen hamnat i en helt annan diskussion, och jag hoppas att vi ska slippa det i dag och att vi ska diskutera den nuvarande sjukförsäkringen och den oro som den skapar och ingenting annat. Annars blir det en konstig diskussion. Men vi får väl se.

Vad som har skett från och med den 1 juli med den nya försämrade sjukförsäkringen är att vi går in i ett hårdare och otryggare samhälle. Pengar ska sparas på de sjuka så att de med höga inkomster kan få sänkt skatt. Tiotusentals – siffror som 20 000, 30 000 eller 40 000 har nämnts, vi får se vilken som är rätt – redan hårt drabbade människor riskerar att slås ut ur försäkringen. Då kommer frågorna. Då kommer oron. Nu inser plötsligt många sjuka personer att de kommer att drabbas av regeringens politik.

Hur kommer jag och mina besvär att bedömas? Sådana frågor får jag i brev och e-post från oroliga människor, och jag är helt övertygad om att även statsrådet och regeringen får den typen av signaler. Det finns mas-

*Svar på
interpellationer*

sor av frågor och massor av oro. Det avspeglas i tidningsartiklar och så vidare. Då skulle man vänta sig att den ansvariga i Sverige, den ansvariga i regeringen, socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson, skulle kunna svara på frågorna och stilla den oro som hennes egen politik – ingen annans än hennes – har gett upphov till. Det är också det som är bakgrunden till att jag ställer den här interpellationen. Jag vill försöka få svar på de frågor som skapar oro.

Hittills har ingen fått något svar. I statsrådets kommentarer i pressen hänvisar man till framtiden, eventuella kommande förslag och annat, men man får inget svar på sina frågor.

Jag kan också konstatera att jag i det skriftliga svaret, som statsrådet också gav uttryck för i talarstolen, inte hittar något svar på de frågor jag ställde i interpellationen. Nu har vi en debatt – det är ju det som är interpellationsinstrumentets fördel jämfört med en vanlig skriftlig fråga – där man kan ställa följdfrågor och kanske komma lite vidare i diskussionen. Min förhoppning är att den här debatten ska leda till att statsrådet faktiskt svarar på frågorna.

Avser statsrådet att ta initiativ till att se över de orimliga konsekvenserna för dem som slås ut ur försäkringen och komma med snabba förslag till åtgärder? Det har jag inte fått svar på. Det skulle vara spännande att få det.

Min andra fråga, om initiativ till åtgärder för att stödja den personal som hamnar i orimliga situationer på grund av den otydlighet i lagtillämpningen som har uppstått, har jag inte heller fått svar på.

Jag utgår från att vi kommer att få fortsätta diskutera detta och att det inte bara skjuts på framtiden, så att alla de människor som väntar på svar ska slippa att få se i stjärnorna efter dem även efter den här debatten. Jag hoppas på att vi kan ha en konstruktiv diskussion om hur svaren ser ut och att det kan leda framåt i debatten i så fall.

Anf. 3 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Vi ska diskutera den nya sjukförsäkringen, annars blir det konstigt, säger Patrik Björck. Jag ska ge en mängd svar på ett antal frågor, också på fler frågor än som Patrik Björck har ställt. Men om vi ska få en diskussion behöver det egentligen vara två parter som lägger fram var sitt förslag som vi diskuterar.

Jag vet att interpellationsinstrumentet innebär att riksdagsledamoten ställer en mängd frågor till statsråden. Men jag tror att de som lyssnar här, de som ser på tv och alla andra åhörare också borde vara väldigt intresserade av att höra vad som är alternativet. Varför har Socialdemokraterna inte sagt ett ord om hur de själva vill ha det?

Jag vet att riksdagsledamoten antagligen inte är beredd att svara. Men det hade varit intressant för just den diskussionens skull som Patrik Björck efterlyser. Varför har man inte satsat på rehabilitering från den gamla regeringen? Varför har man sagt nej till företagshälsovård? Det satsar vi 3,4 miljarder kronor på nu. Varför hade man en ettårsgräns och människor per automatik blev förtidspensionerade med 64 procents ersättning och det var ett sakligt skäl för uppsägning? Det tar vi bort. Varför har Socialdemokraterna inte sagt ett ord om huruvida de vill ha kvar det?

2002 års reform – unga förtidspensionerade med aktivitetsersättning – är ett fiasko. 1 procent av de ungdomar som får aktivitetsersättning kommer tillbaka. Det är ett permanent utanförskap. Jag blir fruktansvärt upprörd när jag ser att det inte bara är ungdomar med stora funktionshinder utan ungdomar som har en dålig skolunderbyggnad. 50 procent av männen under 30 år som får en aktivitetsersättning har bara grundskola.

Det finns väldigt mycket som Patrik Björck skulle kunna redogöra för här nu. Då skulle vi kunna diskutera fördelar och nackdelar. Men han mörkar bara och försöker pressa mig på svar.

Nu är läget sådant, och jag tänker svara.

Vi satsar 3,4 miljarder kronor på företagshälsovård, på en rehabiliteringsgaranti och på människor med psykisk ohälsa och smärtor i rörelseapparaten som ett första steg.

Vi satsar på unga med förtidspension genom att stärka skolan och arbetsmarknaden, satsa kraftfullt på psykiatri och hjälpa dessa unga som klarar att arbeta tillbaka igen till ett värdigt liv.

Vi satsar 1 miljard kronor på arbetsmarknaden för unga funktionshindrade.

Vi tog bort ettårsgränsen därför att vi tyckte att det var orimligt att Försäkringskassan per automatik förtidspensionerade människor till ett permanent utanförskap. Riksrevisionen säger att 1 procent kommer tillbaka. De flesta kommer tillbaka för att de avlider eller går i ålderspension. Ingen kommer tillbaka.

Vi gör en mängd insatser, och Patrik Björck vet att vi nu har lagt fram ett förslag. Det ligger en proposition på riksdagens bord som ska debatteras här under oktober månad. Där säger vi till alla som har en förtidspension att vi aldrig mer kommer att ifrågasätta deras rätt till ersättning. De kommer att få behålla den. Ändå kommer de att få arbeta, studera och jobba ideellt. Det är en enormt generös hand som vi sträcker ut till många som har blivit förtidspensionerade helt i onödan.

Enligt det gamla förslaget kunde människor redan efter tre veckor kastas ut på en arbetsmarknad i hela Sverige. Det var steg 5 på den sjugradiga skalan som ni hade tidigare. Vi säger att det är för kort tid att prövas mot hela arbetsmarknaden. Vi inför en skyddad tid på sex månader.

Vi inför också lagen om rätt till ledighet för att människor ska kunna söka och pröva andra arbeten. Det är något som också LO har efterfrågat.

Vi bygger en kedja med två och ett halvt års sjukpenning i stället för ett års sjukpenning som det var under er tid. Därefter säger vi att om man har en permanent arbetsförmåga ska man självklart ha en sjukersättning. Har man arbetsförmåga ska Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samverka för att hjälpa människor tillbaka till arbeten.

För de personer som är för sjuka för att arbeta men ändå har en viss arbetsförmåga ska vi hjälpa med en jobb- och utvecklingsgaranti. Det arbetet har jag redan tagit initiativ till.

Anf. 4 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Det var mycket på en gång. Men jag tyckte inte att det var något riktigt tydligt svar på vad som händer med dem som är utförsäkrade och dem som riskerar att bli utförsäkrade. Det är på grund av dem som frågan är ställd. Sedan finns det naturligtvis mycket i den här

frågan som skapar oro. Men jag undrar specifikt vad som händer med dem som utförsäkras. Det var där som jag ville ha ett konkret svar på frågan. Vi får väl se om jag förstår detta bättre efter statsrådets nästa inlägg.

Sedan var det lite sammanblandningar av sjukersättning, arbetslöshetsersättning och så vidare. Det må väl vara hänt. Det kan vem som helst göra sig skyldig till.

Vad jag är ute efter är lite grann den diskussion som finns i svaret och att det klagas på att den tidigare försäkringen är mjuk. Det innebär att socialförsäkringsministern står för en hård försäkring. Det är det enda sättet att tolka detta. Det är den här hårda försäkringen som leder till att folk blir utförsäkrade. Det är så som folk som verkligen lyssnar på vad socialförsäkringsministern säger också tolkar det på ett mycket rimligt sätt.

Försäkringen har tidigare varit för mjuk, och nu ska man göra den hård eftersom det mjuka var fel. Då blir försäkringen hård, och då blir folk oroliga och stöts ut ur försäkringen och blir utförsäkrade. Och det är inte några enstaka personer, utan det är tiotusentals, kanske 20 000 eller fler som hamnar utanför försäkringen. Exakt vad ska hända med dem? Det var egentligen frågan i interpellationen.

Sedan fanns det också en fråga om hur man hanterar den personal som är satt att hantera denna nya hårda försäkring. Allmänheten har under sommaren kunnat se hur personalen har försökt att hantera denna nya lagstiftning och sedan blivit tagen i örat av ministern.

På något sätt är det så att när ministern ställs inför frågor och krav kring sjukförsäkringen är det antingen Socialdemokraterna eller Försäkringskassans anställda som det är fel på. Den egna politiken är på något sätt helt oantastlig.

Men jag skulle vilja veta exakt vad som händer med de tiotusentals som blir utförsäkrade.

Sedan är det lite spännande över huvud taget att se hur den här sjukförsäkringen hanteras och upplevs. Att de sjuka har upplevt den som ett hot är helt klart. Det kan vara lite spännande att se hur andra delar av samhället upplever denna försäkring.

En av de saker som vi från Socialdemokraterna har kritiserat när det gäller den nya sjukförsäkringen är att man ställer krav bara på de sjuka. Man ställer inga krav på samhället, och man ställer framför allt inga krav på arbetsgivarna.

I det senaste numret av Affärsvärlden uttalar sig en arbetsrättsjurist och är väldigt glad över dessa skärpta krav på de sjukskrivna. Det är bra att det inte ställs några krav på företagen. Han säger att den sjukskrivne nu inte kommer att kunna låsa fast sig vid arbetet. Även om dessa förändringar mest handlar om Försäkringskassans rutiner ökar det även trycket på arbetstagarna att anstränga sig mer, säger han. Vidare sägs, vilket är viktigt: Men några tvingande krav på arbetsgivarna att skapa nya arbetsuppgifter är det inte fråga om. Försäkringskassan har ingen rätt eller möjlighet att kontrollera den genomgång som företaget gör för att avgöra om en arbetstagare kommer att komma tillbaka till jobbet eller inte.

Detta är alltså på detta sätt som näringslivet uppfattar denna försäkring. Man uppfattar det som att det är skönt att man slipper krav och att vidta åtgärder. Man känner sig inte på något sätt tvingad eller pressad att

delta i denna svåra process för att lösa detta samhällsproblem. Man upplever i stället regeringens politik som ett fribrev.

De sjukskrivna upplever regeringens politik som ett hot, och arbetsgivaren upplever den uppenbarligen enligt detta som ett fribrev att slippa göra någonting.

Jag väntar fortfarande på ett konkret svar på två frågor.

Anf. 5 HELENA RIVIÈRE (m):

Fru talman! Försäkringskassan bedömer att ca 20 000 personer kommer att utförsäkras från sjukförsäkringen den 1 januari 2010. Det är inte nu. Vad som händer fram till den 1 januari 2010 är det ingen som vet. Dessutom har Cristina Husmark Pehrsson påpekat att det kommer att finnas möjligheter för dessa personer att söka ett samhällsnyttigt arbete inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin.

Patrik Björck förde fram kritik och talade om den mjuka försäkringen. Den mjuka försäkringen betyder egentligen bara att den var konturlös eftersom alla andra möjliga orsaker än sjukdom kunde ge rätt till försäkringen.

Nu gör vi förändringar som ligger i linje med hur det är i våra grannländer Norge, Danmark och Finland och i de flesta andra länder i Europa. De har en försäkring som löper cirka ett år med en ramtid som vi på ett och ett halvt år.

De flesta som blir utförsäkrade kommer att gå i pension eller kommer att söka ett annat arbete. Det är Försäkringskassans bedömning.

Anf. 6 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Fortfarande inga förslag från Socialdemokraterna, noterar jag. Hur ska man kunna ha en diskussion och en debatt när man inte har någon att debattera med eller mot?

Jag kan bara konstatera att det måste betyda att det är ett erkännande från Patrik Björck att säga: Ja, vi gav ingenting till rehabiliteringen. Vi har i denna kammare röstat emot företagshälsovård. Vi tyckte att ettårsgränsen med obligatorisk prövning mot förtidspension var jättebra.

1 procent kom tillbaka, säger Riksrevisionen. 140 personer om dagen i tio år blev förtidspensionerade och kommer inte tillbaka. Det är inga åtgärder för att hjälpa dem som redan är förtidspensionerade tillbaka.

Jag kan bara konstatera att vi eftersom Patrik Björck inte svarar mig inte kan ha en diskussion. Men jag ska fortsätta med att svara på en del frågor.

Bland annat kan jag nämna om den mjuka försäkringen. Det är lite lustigt att Patrik Björck kritiserar ordet ”mjuk”. Det kommer ju från er egen utredning, från den utredning som ni tillsatte för att se över sjukförsäkringen och som leddes av Anna Hedborg. Det är analysen i den utredningen som denna regering, kan jag säga, nästan till punkt och pricka har följt när vi nu skapat en sjukförsäkring för att i tid kunna stödja människor och hjälpa dem tillbaka – inte lämna dem till permanent utanförskap.

Det är ju er egen utredning som talar om en mjuk försäkring. Därför skulle jag vilja fråga: Ställer sig Patrik Björck inte bakom sin egen utredning och den egna utredaren som ni har tillsatt – tvärt emot vad riksdagen beslutade om? När man ville ha en parlamentarisk utredning körde ni ju

över riksdagen och tillsatte en utredning och bestämde vem som skulle vara utredare, som alltså säger att många har blivit förtidspensionerade på grund av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Är det personer som ska ta resurser från dem som är sjuka? Det undrar jag.

Utredningen säger att långtidssjukskrivning är att gå ned i ett svart hål av bara väntan. Slutklämmen i den utredning som ni själva tillsatte säger: Att beskriva sjukförsäkringen är att bara beskriva en lång rad misslyckanden.

Jag förstår inte att Patrik Björck inte är kritisk till sin egen politik och till vad den egna utredningen säger.

När det gäller detta med att vi tar bort ettårsgränsen är jag väldigt glad. Att automatiskt prövas mot förtidspension inom ett år tycker jag är det mest hårda jag kan tänka mig och det mest inhumana. I stället vill vi behålla personerna i aktiviteter med hjälp av rehabilitering, insatser, arbetsträning, sjukgymnastik med mera i två och ett halvt år för dem som behöver det. De som inte har nedsatt arbetsförmåga ska inte ta resurser från sjukförsäkringen. De ska ha stöd och hjälp från Arbetsförmedlingen så att de kan komma tillbaka till arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller någonting annat.

Därför har regeringen tillsatt en arbetsgrupp som ska arbeta fram en bra lösning som ger de personer som efter två och ett halvt år är för friska för att vara sjukskrivna eller för sjuka för att arbeta en möjlighet att få ytterligare stöd och hjälp i form av utbildning, rehabilitering, arbetsträning och en ersättning så att de kan vara rustade för att sedan kunna komma tillbaka till arbetslivet.

Vad ni gjorde var att ni förtidspensionerade 140 personer om dagen i tio år. 550 000 personer ställdes utanför. 1 procent kom tillbaka eller lämnade sjukersättningen eller förtidspensionen. Därför säger Riksrevisionen att de avled eller att de blev för gamla för att finnas där.

Ingenting gjordes alltså. Mot den bakgrunden har denna regering lyckats väldigt bra med att få ned ohälsotalet. 6 000 färre är nu sjuka i Västra Götaland. Jag gläder mig med dem.

Anf. 7 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Patrik Björck svarar inte när det gäller den här interpellationen, säger statsrådet. Ja, vi får vänta i två år och se om Mona Sahlin utser mig till minister. Då ska jag, det lovar jag, svara på interpellationer. Men det får väl framtiden utvisa.

Framtiden får också utvisa om de som i dag riskerar utförsäkring får svar på sina frågor och får stilla sin oro. Här får de ju inga svar.

Enligt Helena Rivière får vi vänta till år 2010 på ett besked. I och för sig vet jag inte om det är hon som bestämmer det. Enligt ministern, som väl har mer att säga till om, jobbar en arbetsgrupp med frågan. Vi får hoppas att den jobbar snabbt. Min fråga var liksom om det finns några förslag till snabba åtgärder beträffande problem som redan existerar. Oron finns i dag, och bristen på svar finns också i dag.

Vi får återkomma när arbetsgruppen lägger fram sitt förslag till hur de här frågorna ska lösas. Vi kan bara konstatera att regeringen har haft igenom en viktig politisk fråga som berör stora grupper i samhället. Det är en stor och förvisso en svår fråga – det kan jag hålla med ministern om – som naturligtvis varje regering får arbeta med.

Jag kan lova ministern att nästa regering kommer att arbeta med den här frågan på ett mindre hafsigt sätt och att den kommer att ha arbetsgrupper i arbete innan lagförslagen träder i kraft så att man kan svara på människors frågor och stilla den oro som politiken ger.

Vi har nu en politik som ensidigt inriktas på att jaga den som är sjuk och som inte ställer några krav till exempel på arbetsgivaren. Vi har en minister som förhoppningsvis har en arbetsgrupp som jobbar med frågan. Vi socialdemokrater återkommer här i kammaren och interpellerar när vi ser arbetsgruppens resultat. Jag hoppas att vi slipper vänta till år 2010.

Anf. 8 HELENA RIVIÈRE (m):

Fru talman! Det är inte jag som ger besked om när folk ska få det ena eller det andra. Vad jag talar om är den 1 januari 2010 och de första utförsäkrade som nu har förlängd sjukpenning; det var allt.

Anf. 9 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det får framtiden utvisa. Så säger Patrik Björck om Socialdemokraternas förslag till sjukförsäkring. Vi får se vad Mona Sahlin hittar på. Då tänker jag återkomma.

Patrik Björck har inte möjlighet till fler inlägg här i talarstolen. Hade han haft det hade jag naturligtvis undrat om han tänkt sig att göra precis som man gjorde år 2003 då man sänkte sjukersättningen till under 80 procent. Tänker han stå kvar vid ettårsgränsen och tvångsförtidspensionera människor? Tänker han acceptera att alla människor som har förtidspension faktiskt får sitta i sin isolering hemma trots att de kanske har en arbetsförmåga? Det är den mest inhumana sjukförsäkring som jag varit med om.

Arbetsgruppen nu arbetar med det som Socialdemokraterna och Patrik Björck inte har förmått göra. Det gäller då hur vi hjälper de personer som har en arbetsförmåga men som inte är fullt friska och som känner sig otrygga och inte säkra på sin arbetsförmåga. Dessa blev förut förtidspensionerade, kanske tidsbegränsat. Men per automatik blev förtidspensionen så småningom permanent. De här människorna kom aldrig tillbaka. Vi behåller dem i stället i aktiviteter.

Jag tycker att Patrik Björck inte ska rynka på näsan åt en arbetsgrupp. Tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting, som är en otroligt viktig grupp i detta arbete, sitter vi nu och arbetar hårt och intensivt. Min förhoppning är att under hösten kunna presentera ett förslag och någon form av jobb- och utvecklingsgaranti – någonting som Socialdemokraterna och Patrik Björck aldrig har förmått.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2007/08:821 om utredning om trafikverkens framtid

Anf. 10 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Peter Hultqvist har, mot bakgrund av myndighetsöversynen inom transportområdet, frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta

för att inte målet med utredningsarbetet ska uppfattas som förutbestämt. Han har vidare frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att kvaliteten i infrastrukturverkens verksamhet inte ska försvagas genom det omfattande utredandet och för att värna nuvarande lokaliseringars tyngd i framtiden.

Bakgrunden till frågan är att regeringen den 26 juni 2008 beslutade om ett kommittédirektiv till en särskild utredare med uppdrag att se över myndigheter och verksamheter inom transportsektorn.

Målet för svensk statsförvaltning är att den ska vara rättssäker, effektiv och medborgarorienterad. Det ligger därför i varje regerings uppdrag att hela tiden utvärdera de myndigheter som lyder under regeringen.

Jag har, precis som Peter Hultqvist beskriver, tagit initiativ till ett antal översyner av de många myndigheter som finns på transportområdet. Transportsektorn står inför nya utmaningar och då måste en ansvarsfull statsförvaltning överväga hur man bäst möter dessa. Syftet är att pröva det offentliga åtagandet och att skapa en ändamålsenlig och effektiv organisation för statens uppgifter inom transportområdet.

Även om dessa myndigheter i mångt och mycket är väl fungerande får man inte blunda för att det finns frågor som kanske kan hanteras på ett bättre sätt. Jag tänker bland annat på infrastrukturplaneringen, där det finns en stor enighet om att sektoriseringen behöver minska och att det transportslagsövergripande synsättet behöver utvecklas. Ett annat område är anläggningsmarknaden som präglas av bristande konkurrens och låg produktivitet utveckling. Vägverket och Banverket är stora beställare av investerings- och underhållsentsprenader, och hur de agerar har stor betydelse för marknadens funktion.

Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare som ska analysera dessa och andra frågor. Som framgår av direktiven till utredaren kan han föreslå organisatoriska eller andra lösningar. Huvudsaken är att det är lösningar som på bästa sätt stöder ett effektivt utförande av statens uppgifter inom transportområdet. Utredningen ska bedrivas i fortlöpande dialog med de myndigheter och utredningar som berörs. När förslagen har lämnats ska regeringen inhämta synpunkter i ett normalt remissförfarande. Jag vill inte föregripa utredarens arbete eller remissinstansernas synpunkter genom att förorda eller avfärda olika förslag.

Oron bland de anställda tar jag på stort allvar. Därför är det viktigt att utredaren får till stånd ett bra informationsutbyte med myndigheterna. Tyvärr bidrar Peter Hultqvist till att sprida obefogad oro med sina spekulationer.

Anf. 11 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Tack för svaret, men tyvärr ger det ingen djupare klarhet i fråga om regeringens avsikter. Enbart i allmänna ordalag beskrivs de inriktningar som utredningsarbetet kan ha. Visserligen får öppenheten i utredningsdirektiven anses som en fördel. Det kan innebära att farhågor om att utredningsresultatet är förutbestämt kan tonas ned.

Tyvärr har representanten för regeringsalliansen själv bidragit till spekulationer och oro. I nära anslutning till att regeringen fattade beslut om sin senaste utredning presenterade EU-parlamentarikern Anders Wijkman en rapport där en sammanslagning av Vägverket, Banverket, Luftfartsverket och Telestyrelsen föreslås.

När regeringens utredningsdirektiv presenterades gav Åsa Torstenssons egen pressekreterare Kennet Hultgren i Borlänge Tidning bilden av att ett inte otänkbart scenario är ett nytt infrastrukturverk som skulle ta ansvar för hela planeringsverksamheten på trafikområdet och vara en del i en sammanslagning av bland annat Banverket och Vägverket.

Erfarenheterna från det tidigare utredningsarbetet, som ledde fram till inrättandet av den nya Transportstyrelsen, är att regeringen redan före utredningsarbetet har en klar uppfattning om hur det hela ska sluta. Så upplevdes det i alla fall inom de statliga verken, vilket ministern kanske skulle ta sig en funderare på. Är det rimligt att från regeringens sida ha ett arbetssätt eller en metod som gör att det känns som att slutresultatet är förutbestämt? Leder det till bästa möjliga samarbete och kvalitet under utredningsarbetet?

Nu vill jag för min egen del säga att jag har det största förtroendet för Nils-Gunnar Billinger, som är utredare när det gäller översynen av myndigheter och verksamheter inom transportområdet. Han är en person med integritet som jag hoppas får arbeta på ett öppet och icke förutbestämt sätt. Det finns också många kompetenta medarbetare inom verken som förhoppningsvis kan bidra till att mildra och tona ned alltför vidlyftiga regeringsambitioner.

Självklart är det så att det återkommande utredandet inom transportsektorns statliga administration skapar oro och ineffektivitet. Detta sker inom verksamheter som redan nu uppfattas ha varit och är föremål för ständigt återkommande förändringsarbete. De omfattande utredningar som suger kraft ur organisationen kan inte motiveras med ministerformuleringar enligt Åsa Torstenssons modell. Även om dessa myndigheter i mångt och mycket är väl fungerande får man inte blunda för att det finns frågor som kan hanteras på ett bättre sätt.

”Kanske kan” är ett något vagt motiv för att dra i gång en utredningsapparat som enligt ministrarnas egen pressekreterare kan leda till ett nytt infrastrukturverk. Om jag vore i Åsa Torstenssons kläder skulle jag också undvika att recensera trafikverkens verksamhet med ord som ”i mångt och mycket väl fungerande”. ”I mångt och mycket väl fungerande” är en lite för slapp analys av förhållandena i denna viktiga, professionellt fungerande verksamhet.

Det här visar också att det finns en lös grund för regeringens agerande. Förändringar för deras egen skull är aldrig bra. Förändringar enbart för att visa handlingskraft är heller inte bra. Däremot kan en förändring byggd på klara motiv och tydliga mål vara bra, men det kräver betydligt mer av förarbete och dialog innan arbetet startar. Olust i organisationen och kraft som tas från annat för medborgarna viktigt kvalitetsarbete är ingen bra grund att stå på.

Ser inte ministern problemen som dagens återkommande utredande skapar?

Anf. 12 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag skulle vilja backa tillbaka lite med anledning av att vi har haft ett antal diskussioner i kammaren, Peter Hultkvist och jag, utifrån transportsektorn och de förändringar som i dag sker och kommer att ske mycket tydligt och starkt i hela transportsektorn. Det är därför som jag mycket tydligt har valt att ta tag i det offentliga och myndighetssidan

vad gäller att också möta det ökade förändringstrycket på transportsektorn och de nya utmaningarna.

Utredningen av Transportstyrelsen var det ju, trots Peter Hultqvists kritik som riktas till mig, en socialdemokratisk regering som valde att tillsätta på beställning av riksdagen. Den gav ett mycket gediget och bra underlag som regeringen valde att gå vidare med.

Det påverkar naturligtvis de myndighetsstrukturer som då är kvar. Det är då ganska logiskt, Peter Hultqvist, att jag och regeringen väljer att gå vidare och analysera myndighetsstrukturerna utifrån att Transportstyrelsen tillträder med nya uppgifter från den 1 januari 2009, samtidigt som vi ser ett ökat krav på en mycket smidigare samverkan mellan våra olika transportslag. Det innebär också att infrastrukturen, planeringen av infrastrukturen och verken som ansvarar för detta måste samverka på ett mycket tydligare sätt än vad som hitintills gjorts. Anledningen är, som jag ser det, klimatutmaningen. Man måste hitta tydliga transportkedjor som gör att planeringen möter klimatutmaningen på ett riktigt och framåtsyftande sätt.

Jag ser precis som Peter Hultqvist fram emot Billingers utredning. Jag hade inte tillsatt Billinger om jag inte haft stor tilltro till att det blir ett mycket bra planeringsunderlag att utgå från när fortsatta beslut ska tas i frågan.

Anf. 13 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Det var lite onödigt av ministern att ge sig på att försöka beskriva hur detta med direktiven till utredningen om Transportstyrelsen gick till. Vi hade en riksdagsmajoritet bestående av de borgerliga partierna och Miljöpartiet som under förra mandatperioden gick emot Socialdemokraterna och fattade ett beslut om att regeringen skulle ta detta initiativ. Man följde upp ett riksdagsbeslut som Socialdemokraterna röstade emot. Gör därför inte en beskrivning av detta som att Socialdemokraterna tog initiativ till inrättande av en transportstyrelse! Däremot har vi riktat allvarlig kritik mot hela det tankesättet. Det är viktigt att ha någon form av saklighet i botten när man beskriver skeenden.

I sitt första inlägg beskrev ministern i allmänna ordalag bakgrunden till detta. Jag menar att behovet av investeringar i järnväg och väg är stort. Dessa båda transportslag måste ha sin andel av kakan. De kompletterar varandra. I grunden är alltihop ekonomiska resursfrågor. Problemen med investeringsmedel, kvaliteter i verksamheten och att lösa olika kommunikationsproblem är inte i första hand organisatoriska.

Genom att lägga så stor tyngdpunkt på organisatoriska scheman, sammanslagningar och teoretiska modeller kring generellt tänkande som ska överflygla specialinriktningar inom dessa verk ger man en bild av att detta löser någon sorts djupgående problem. Om det hela slutar med en ny supermyndighet är risken stor att den blir svåröverblickbar, svårstyrd och byråkratisk. Dessutom kommer man att under resans gång ha förlorat en massa personal och kompetens.

Det handlar i grunden om resurser via statens budget. Det avgör nivån och effektiviteten i investeringar på väg och järnväg. Det är där problemen sitter, och de går inte att utreda och organisera bort. Här använder man tiden till fel saker.

Banverket och Vägverket är stora, väl fungerande verksamheter. Det finns inget som säger att en sammanslagning av dem kommer att leda till något bättre.

I sitt första inlägg berörde ministern också anläggningsbranschens behov av vitalisering. Innebär det att vi i steg 1 ska ha Banverket Produktion och Vägverket Produktion i en bolagiserad statlig form för att i steg 2 sedan privatisera? Är det så strategin ser ut så att Peab, Skanska och NCC kan stå som intresserade spekulanter på statens produktionsverksamhet och därmed slå ut viktiga huvudkonkurrenter? Jag tror inte att det leder till någon prispress i sammanhanget.

Jag vill också påminna om att Vägverkets och Banverkets produktionsverksamhet kostnadsmissigt ligger på branschindex i dag, trots pris- höjningar på olja och stål och att de flesta projekt ligger i överhettade storstadsregioner.

Det är viktigt att ha dessa detaljer klara för sig. De bygger den verk- lighetens helhet som ska styra besluten – inte den här typen av mer sve- pande, generella uttalanden.

Jag vill också passa på att inbjuda ministern till Borlänge och träffa personalen på Vägverket och Banverket och dessutom kommunledning- en. Det vore välgörande eftersom denna typ av förändringsarbete skapar oro och spekulationer, bland annat om hållfastheten i lokaliseringarna. Det skulle vara bra om man kunde få till stånd ett samtal mellan mi- nistern och dem som är berörda.

Anf. 14 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Uppenbarligen är Peter Hultqvist och jag inte överens om behovet av att regeringen ständigt ser över den offentliga sidan så att den är så effektiv som möjligt och att vi använder våra skattemedel på det mest effektiva sätt man kan kräva. Det är precis det arbete jag nu gör med en bred översyn av de myndigheter som ligger inom transportområ- det. Det är oerhört avgörande att vi ser vad det är för förändringar som hela transportsektorn står inför. Vi måste ha en myndighetsstruktur som möter behovet av att se att olika transportslag har ett starkt behov av att ha smidiga lösningar där väg och järnväg på rätt ställe prioriteras. På det sättet skapar vi smidiga transportflöden.

I grunden handlar all infrastrukturplanering om pengar. Det förtar dock inte ansvaret att varje skattekrona som läggs på en väg eller järnväg ska vara så optimalt utnyttjad som möjligt. Jag ser framför mig att vi kan få svar på om vi har rätt organisation eller om det krävs förändrade struk- turer.

Det är också viktigt att se det planeringsunderlag som vi har att han- tera. Det är ett resultat av ett gediget arbete i olika regioner runt omkring i Sverige. Där pekar många aktörer på att den sektorsvisa planeringen som sker i dag är ett problem. Kommuner, länsstyrelser och näringslivs- företrädare efterlyser ett mycket tydligare samlat trafikverk.

Jag ser fram emot det arbete som ska pågå fram till den 1 april. Syftet är att vi ska få en modern och effektiv organisation som möter de utma- ningar som transportsektorn står inför.

Anf. 15 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Det måste i alla offentliga verksamheter finnas ett ständigt pågående utvecklings- och förändringsarbete. Inom trafikverken finns det hela tiden ett sådant pågående utredningsarbete inom organisationen för att hitta bättre lösningar.

Jag är kritisk till den metod som regeringen använder. Det är ständigt nya utredningar som känns förutbestämda när de tillsätts. Jag beklagar att ministern i sitt senaste inlägg betonade att det efterlyses ett samlat trafikverk. Ministern glider redan innan utredningen har startat in i en terminologi – efter att inledningsvis ha försökt ha ett öppet förhållningssätt – där hon på något vis direkt bekräftar sin egen pressekreterares uttalande i tidningen om att detta kan leda till ett nytt infrastrukturverk. Problemet är just detta att man upplever saker som förutbestämda. Jag beklagar att det kom upp i debatten.

Vi ska ha smidiga lösningar. Det kan till och med vara så när man utreder, slår ihop – när storskaligheten är huvudlinjen, vilket tycks vara regeringens modell – och sedan summerar resultatet att det är mer svårstyrt och mer byråkratiskt och till och med dyrare än vad det var innan man började.

Det känns ibland på något vis som att det förändringsarbetet görs för sin egen skull. Det är väldigt mycket förutbestämt hur det ska sluta. Regeringen är fast vid sina egna modeller och förutsättningar.

Det arbetet borde ha börjat i en annan ända, exempelvis med en informell och rätt så omfattande dialog med dem som arbetar inom verken och deras ledningar.

Anf. 16 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag har i den här debatten utgått från att Peter Hultqvist är mycket medveten om att på grund av den nya Transportstyrelsen från den 1 januari kommer inte dagens trafikverk att se likadana ut. Det är därför oerhört logiskt att vi just har tillsatt en utredning för att samlat se över de olika myndigheterna. Vi ska därefter ta ställning till vad som är relevant att gå vidare med. Myndigheterna står redan i dag under förändring med det beslut som nu är fattat om en ny transportstyrelse.

Fru talman! Det är inte så att jag glider över till ett konstaterande att ett samlat trafikverk kommer att vara resultatet. Jag har deltagit i många olika debatter och diskussioner av den anledningen att jag ser vikten av att vi har planeringsprocesser framöver som mycket tydligare är trafikslagsövergripande och transportslagsövergripande. Det kommer att ställa förändringskrav på de offentliga myndigheterna att ha helt andra organisationer och strukturer. Därav är det ganska logiskt att vi också har ett utredningsuppdrag som Nils Gunnar Billinger är ansvarig för.

Fru talman! Ibland blir jag inte riktigt klok på Socialdemokraternas angreppssätt. Ibland är det inte bra att vi går vidare utan att ha reella utredningar och utredningsunderlag innan vi fattar beslut. Men i dag var det ett felaktigt arbetssätt med ett gediget underlag med en självständig utredare som ska lämna ett förslag till regeringen. Detta var inte tillfyllest. Det är en mycket märklig debatt jag nu kan skönja att Socialdemokraterna för.

Anf. 17 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Patrik Björck har frågat mig om jag avser att ta initiativ till att riva upp den nya lagen om signalspaning och tillsätta en bred parlamentarisk utredning.

Riksdagen antog lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet den 18 juni i år. Lagen innebär att en tidigare oreglerad verksamhet regleras och att ett stort antal integritetsförstärkande åtgärder tillförs verksamheten.

Lagen har beslutats av riksdagen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i höst med ytterligare förbättringar och preciseringar till skydd för den personliga integriteten, allt i enlighet med riksdagens vilja.

Anf. 18 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Tack för svaret på interpellationen, försvarsministern.

Riksdagen klubbade precis före sommaruppehållet den nya lagen om signalspaning, den så kallade FRA-lagen. Den gjorde det med minsta möjliga majoritet mot en samlad opposition, mot en stark folklig opinion och med en splittrad majoritet där ledamöter röstade nej och emot. I ett sådant läge forcerade man ändå fram en lagstiftning. Det kan bara leda till problem. Tiden efter klubbningen i riksdagen har också visat på det.

Det leder troligen till ett minskat förtroende för regeringen. Det kanske en del av oss kan leva med, jag vet inte. Vad som är värre är att det tyvärr också leder till att det folkliga stödet undergrävs för den för svenskt försvar så viktiga underrättelseverksamheten. Det är inte lika lätt att leva med.

Vi behöver ett svenskt försvar med förankring bland medborgarna och ett brett parlamentariskt stöd. En för oss alla viktig fråga har missköts till den grad att det nu bara finns ett sätt att reparera den på. Det är att riva upp lagen och tillsätta en bred parlamentarisk utredning.

Det var själva ingången i min interpellation som ledde till frågan om försvarsministern är beredd att ta ett initiativ att riva upp den nya lagen om signalspaning och tillsätta utredning. Svaret som jag har fått på interpellationen är egentligen rätt osannolikt av många skäl. Det är osannolikt på det sättet att det inte är något svar.

Jag får inte ens svar på den lilla enkla frågan om vad regeringen avser att göra, utan jag får en beskrivning av vad som hände den 18 juni. Jag vet vad som hände den 18 juni. Jag var i kammaren den 18 juni och vet precis vad som hände. Men jag får inget svar av ministern på frågan om konsekvenserna av det beslutet och om han avser att riva upp det eller inte.

Med tanke på att försvarsministern har varit mycket kritiserad, inte minst bland sina egna, för att han inte klarar av att försvara och förklara den så kallade FRA-lagen är det väldigt märkligt att han här inte tar chansen när han får den. Han svarar över huvud taget inte på interpellationen eller frågan. Försvarsministern beskriver vad som hände den 18 juni i Sveriges riksdag. Det är någonting som man kan läsa i protokollet, se på webbupptagningar eller hur man nu vill ta del av det.

Man blir då naturligtvis lite orolig och funderar på: Vad vill försvarsministern egentligen? Som tur är kommer interpellationen och sva-

*Svar på
interpellationer*

ret att föranleda en debatt här. Nu hoppas jag att försvarsministern tar chansen att göra det som försvarsministern inte har lyckats med tidigare. Det är nämligen att förklara och försvara den så kallade signalspaningslagen om han vill det. Eller så kan han gå på den linje som den samlade oppositionen och folkviljan har att riva upp lagen och tillsätta en bred parlamentarisk utredning.

Man kan börja fundera på om icke-svaret möjligen är början på en politisk reträtt av försvarsministern. Centern har slängt in lite nya kol på brasan under dagen där det verkar som att Centern vill riva upp lagen. Försvarsministern kanske därför i dag inte är beredd att lämna något besked på frågan. Det kan vara så. Om man är en positiv människa kan man möjligen säga att det är en positiv glidning som försvarsministern gör. Vi får se vad som sägs i debatten.

I värsta fall kan det vara så att vi kan vänta oss en ny cirkus i kammaren med förhandlingar mellan försvarsministern och riksdagsmajoriteten. Jag skulle väldigt gärna vilja att försvarsministern återkommer och svarar på interpellationen här under debatten.

Anf. 19 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! Det är nu några månader sedan riksdagen med mycket knapp majoritet röstade igenom en lag som innebär massavlyssning och kränkning av enskilda människors integritet och möjlighet att kommunicera ostört med varandra. Det var en mörk dag i riksdagens historia. Det var ett ödesdigert beslut. Det var visserligen inte det första i raden av integritetskränkande beslut som riksdagen har fattat. Det finns en rad andra. Men det är ett av de mest allvarliga.

Vi har hela tiden från Vänsterpartiets sida motsatt oss integritetskränkande förslag. Vi har röstat emot och bekämpat dem med alla de medel som vi har kunnat finna stå oss till buds. Det har många gånger skett i stor tysthet, eftersom medier och andra inte har varit intresserade och engagerade.

Skillnaden den här gången var att nu hade folk vaknat. Den tyngd som motståndet mot FRA-lagen har uppvisat har uppenbarligen bedövat både regeringen och flera av de borgerliga partierna. Under sommarmånaderna har man vändats något hiskeligt i Centerpartiet och Folkpartiet, och också en och annan moderat har nog tyckt att det har varit lite jobbigt.

Försvaret för lagstiftningen har tagit sig fantastiska uttryck. Vi har fått höra att eftersom Georgien attackerade Sydossetien måste Sverige ha massavlyssning av sina medborgare. Det kanske är det mest häpnadsväckande argumentet i raden av märkliga försvarsargument för den här lagstiftningen.

Senast nu i dagarna påstår sig Centerpartiet ha funnit en ny lösning där just svenskar ska undantas från den här massavlyssningen, men de kan inte förklara tekniskt hur det ska gå till. Folkpartister har gått ut i medier och presenterat att de vill riva upp lagen, vilket de hade kunnat göra, eftersom flera av dem är ledamöter av riksdagen, vid det tillfälle då det verkligen gällde, det vill säga när lagen röstades igenom i kammaren.

Jag ska försöka att inte vara alltför hånfull. I ärlighetens namn är det väl utmärkt att folkpartister, centerpartister och en och annan ytterligare från de borgerliga partierna har vaknat och börjat reagera och agera. Det

är bra om vi kan få en diskussion och rent av kan komma överens om att det finns allvarliga problem när det gäller integriteten med den lagstiftning som riksdagen har antagit.

Men vi i Vänsterpartiet kommer inte att låta oss luras till att gå med på luddiga eller flummiga kompromisser i FRA-frågan. Vi kommer inte att gå med på att det är okej att massavlyssna danskar, norrmän eller rysar bara man inte avlyssnar svenska medborgare. Varför skulle mitt hotmailkonto behöva avlyssnas men inte min vanliga riksdagsadress? Varför skulle det vara bättre att avlyssna mina e-postmeddelanden från en tjänsteresa i Bryssel till en kompis i Norge än mina meddelanden från hemorten i Kista till kompiserna nere i Skåne?

Det finns en rad problem med de påstådda lösningar som har presenterats i dagarna. Det här är inte en fråga som i första hand behöver utredas. Det här är inte en fråga som i första hand behöver diskuteras mer. Det här är en så allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna och den personliga integriteten att det enda rimliga svaret på vad man ska göra med FRA-lagen är att riva upp den innan den har trätt i kraft.

Anf. 20 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Det är en speciell dag i dag. Det är den 21 augusti. För precis 40 år sedan invaderade dåvarande Sovjetunionen det fria Tjeckoslovakien, i den mån man kan tala om frihet. Jag var aktiv i Liberal ungdom på den tiden och deltog i det demonstrationståg som dåvarande utbildningsminister Olof Palme ledde i Malmö. Han framförde en flammmande appell för alla små länders frihet. Han talade även senare samma dag i Stockholm.

Det intressanta är att Sveriges regering visste vad som skulle hända. Man hade god ordning på informationerna om de olika trupprörelserna i öst den gången. Utan att veta det utgår jag ifrån att det inte bara kom från amerikanska underrättelsekällor utan även från FRA. Den regering som Tage Erlander ledde och den regering som Göran Persson ledde uttryckte samma sak, nämligen att vi om möjligt måste hålla reda på vad som händer i vår omvärld. Jag tror att det är det allra viktigaste att säga i det här sammanhanget.

Det här är en mycket kontroversiell lagstiftning, inte minst för liberaler. Två olika principer korsar varandra. Den ena handlar om att vi ska skydda den personliga integriteten. Det finns ingen som vill bli efterspanad, efterlyst eller avlyssnad i vårt land. Det ska vi politiker se till att klara i möjligaste mån. Men vi har också ett krav från samma medborgare att skydda dem från yttre hot, att inte bli sprängd i tunnelbanan, och att det inte inträffar saker som vi skulle kunna förutse. Det är de principerna som står emot varandra. En del säger att det är en avvägning mellan dessa. Nej, det är det inte, men det finns en balanspunkt.

I sin motion från 2007, som Kalle Larsson har skrivit under, säger han att det kan bli aktuellt med och att de står öppna för spaning i kabel. Det är någonting nytt. Det har Kalle Larsson skrivit under i sin motion från 2007. Dessutom har Vänsterpartiet reserverat sig för detta både 2007 och 2008. Sedan byter Vänsterpartiet åsikt den 17 juni 2008, under bloggvärldens tryck skulle jag vilja säga. Det är väldigt intressant. De är öppna för kabelspaning 2007 och 2008, men den 17 juni byter man helt

*Svar på
interpellationer*

plötsligt åsikt. Då är det den värsta kränkning som någonsin har förekommit.

År 2007 var jag ute på FRA. Det var många av oss liberaler som var därute och försökte lära sig mer. Det finns mycket att tillägga från liberala utgångspunkter när det gäller den här lagen som presenterades 2007. Jag har själv skisserat att det behövs väldigt många förändringar. Jag är glad att de förändringar som kom den 18 juni ska inarbetas i lagen. Jag tycker att det behövs många ytterligare elfte punkter.

Men den elfte punkt som Thomas Bodström har presenterat, nämligen att det ska finnas möjlighet att avlyssna vid brottsmisstanke, är en väldig utvidgning av lagen. Det skulle ge FRA möjlighet att lyssna på enskilda medborgare i Sverige. Det är inte den lag som jag har röstat för. Det var inte heller den lag med de tio punkterna från förra året som Socialdemokraterna motsatte sig. Då fanns det inte något som helst snack om att det skulle vara något domstolsliknande förfarande.

Detta är en ny lag. Det som nu kommer är en utvidgning av lagen. Det kommer jag att motsätta mig med all kraft. Vi ska lyssna på yttre hot men inte på svenska medborgare.

Anf. 21 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Det sades mycket klokt i det närmast föregående inlägget.

Ja, Patrik Björck, lagen ska inte rivas upp. Den ska kompletteras i enlighet med riksdagens beställning med ytterligare integritetsförstärkande åtgärder. Statsministern har sagt det, och jag har sagt det. Svaret har kunnat läsas i landets samlade medier vid upprepade tillfällen.

Centerpartiet har inte talat om att riva upp lagen. De gör tvärtom försök att lämna konstruktiva inspel till den kompletteringsproposition som regeringen arbetar med.

Sedan är hela Patrik Björcks beskrivning av processen i riksdagen och av oppositionens roll fullständigt felaktig. Han påstår att det är en forcerad lagstiftning.

Den har legat i riksdagen i ett och ett halvt år. Den har passerat genom utskotten två gånger och genom kammaren två gånger. Den har passerat remissomgångar. JO, JK och Amnesty hade inget avgörande att anmärka på. Lagrådet tyckte att balansen var godtagbar mellan personlig integritet och effektivitet i underrättelsetjänsten.

Han påstår att oppositionen är samlad, och det är en fullständigt felaktig beskrivning. Om vad då? Socialdemokraterna har inte ens haft en motion i riksdagen om detta och inte ett yrkande i utskottet. Man lyckades bara samla sig till att säga nej i kammaren. Man har gjort sig beroende av Vänsterpartiet i frågor som är fundamentala för landets säkerhet. I somras gjorde man upp med Miljöpartiet om att riva upp lagen och ingenting annat. Sedan ville man utreda behovet av en ny lag. Man vet inte ens gemensamt om en ny lag ska finnas.

Det är inte så konstigt. Vänsterpartiet vill nog egentligen inte ha någon lag. Det hörde vi Kalle Larsson säga. Det behöver inte ens utredas, som Patrik Björck hävdar ska ske. Miljöpartiet vill egentligen inte ha någon ny lag. Det framgick i somras när Maria Wetterstrand blev intervjuad i Visby. Det står i direkt motsats till det Mona Sahlin sade. Social-

demokraterna ska kanske ha en ny lag, för de har egentligen till hälften förhandlat bort den.

Det Socialdemokraterna de facto vill göra är att riva upp ett vid det här laget tjugotal integritetsförstärkande åtgärder jämfört med nuvarande situation, och när yrkandet eventuellt blir aktuellt är det 30. Man vill försämra den personliga integriteten utan en tanke på vad som ska komma därefter. Man vill tillbaka till ett oreglerat tillstånd som kommer att gälla i ett antal år framöver. Man har tidsatt det hela så att man först ska avskaffa det som finns, den lag som riksdagen har etablerat. Sedan ska man utreda behovet av en ny lag tillsammans med Miljöpartiet, inte ihop med Vänstern, och sedan får man se. Vad innehållet ska vara vet ingen, och ingenting har presenterats.

Detta skulle skada Sveriges säkerhet. Det skulle försena integritetsförstärkande åtgärder, försena rättssäkerhet genom lagreglering och dessutom se till att svensk underrättelsetjänst inte kan titta på informationsflödet i kabel – där allt det väsentliga numera går – under ett antal år framöver.

Detta är sanningen bakom påståendena om den forcerade lagstiftningen som började tas fram under socialdemokratisk tid för ett antal år sedan. Sedan förmådde man inte heller då att komma fram till något beslut om hur en sådan lag skulle se ut. Men historien går tillbaka till den tiden.

Jag har sedan dess hört Thomas Bodström säga att det socialdemokratiska alternativet var sämre än det borgerliga. Så långt har han alldeles rätt, men där tar det dessvärre stopp.

Anf. 22 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Gunnar Andrén motsätter sig Sovjets ockupation av Tjeckoslovakien 1968. Det gör jag med, och det gjorde jag även då. Där emot säger han väldigt lite om vad Folkpartiet tycker om den nya FRA-lagen och de interna splittringar som finns i partiet.

När det gäller försvarsministern fick jag nu svar på min interpellation, och då får jag väl återigen tacka för svaret på interpellationen: Lagen ska inte rivas upp.

Därmed har vi fått ett tydligt besked. Centerpartiet har fått ett tydligt besked. Fredrick Federley har fått ett tydligt besked. Folkpartiet har fått ett tydligt besked. Svenska folket har fått ett tydligt besked: Den här lagen kommer inte att rivas upp, utan regeringen kommer att driva igenom den som den ligger. Så långt är det bra.

När det gäller beskrivningen av vad som har hänt försöker försvarsministern göra någon sorts god historia av att lagen har legat i riksdagen i över ett år och väntat. Men det är ju just det vi kritiserar försvarsministern och regeringen för, nämligen att man under ett helt års tid inte gjorde någonting för att försöka hantera den här lagstiftningen på ett förtroendeingivande och regeringsmässigt sätt som skulle kunna vinna både stöd i parlamentet i en bred parlamentarisk majoritet och folkets stöd.

Man har slängt bort över ett år, och nu försöker man göra något positivt av det. Det är det vi kritiserar regeringen för. Regeringsoduglighet kallas det när man sitter på en svår och komplicerad lagstiftning i ett år utan att göra någonting för att vinna igenom en lag som naturligtvis är

viktig. Det är viktigt att vi har ett försvar i Sverige. Det är viktigt att vi har en underrättelseverksamhet. Men lagen måste också ha ett brett parlamentariskt och folkligt stöd. När det gäller detta har man slarvat bort ett helt års tid. Om jag vore försvarsminister, statsminister eller ledamot av den här regeringen skulle jag helst inte prata om det här. Jag tycker att det är pinsamt.

När jag sedan säger att försvarsministern inte lyckas förklara och försvara denna lagstiftning är det inte bara mina egna ord, utan det är även riksdagsledamöter från den borgerliga majoriteten som kritiserar försvarsministern hårt för att han inte kan förklara eller försvara den så kallade FRA-lagen.

Nu gjorde försvarsministern ett försök att göra detta. Jag vet inte om kritikerna av den här lagstiftningen, oavsett om de kommer från de egna leden, från oppositionen eller från folkdjupet, kände att försvarsministern lyckades med den uppgiften. Vad försvarsministern säger är nämligen att den stora förtjänsten med den så kallade FRA-lagen är att den stärker den personliga integriteten. Det är vad försvarsministern säger när han får en chans att i Sveriges riksdags kammare försvara och förklara lagstiftningen.

Försvarsministern har alltså forcerat igenom lagstiftningen med ett svagt parlamentariskt stöd och utan folklig förankring för att den förstärker den personliga integriteten. Jag tror att försvarsministern därmed har försatt sig själv och regeringen i ett stort pedagogiskt dilemma, för det är just den punkten som gör att kritiken är så hård, inte bara från oppositionen utan även från de borgerliga ledarsidorna och från de egna ledamöterna i riksdagsmajoriteten. Kritiken är stenhård mot försvarsministern och regeringen.

Nu får försvarsministern ytterligare en chans att förklara och försvara FRA-lagen. Vi ska se om det lyckas bättre den här gången.

Anf. 23 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! Låt mig börja med något så häpnadsväckande som att ge Sten Tolgfors rätt i ett par avseenden. Den historieskrivning som Sten Tolgfors ger uttryck för är ju den riktiga. Förslaget togs fram under en socialdemokratisk regering även om man också under perioder omarbetade och från andra krafter inom regeringen försökte stoppa förslaget. Den historieskrivningen är riktig.

Det är också riktigt iakttaget att det finns skillnader mellan oppositionspartierna. Det stämmer att vi inte ser något behov av att man först river upp FRA-lagen och sedan bestämmer sig för en utredning om hur FRA-lagen ska se ut. Vi förstår inte riktigt logiken i det. River man upp FRA-lagen har man sedan ingen FRA-lag.

Därefter kan jag nog inte ge Sten Tolgfors rätt på särskilt många punkter. Det är fortfarande inte med ett enda ord riktigt motiverat varför försvarsministern tycker att massavlyssning är så viktig att försvara. Varför ska man massavlyssna svenska eller utländska medborgare? Varför ska man utsätta människor för den integritetskränkning detta innebär? Man måste ändå ha något slags motiv och inte bara makt och majoritet i kammaren, framstampad genom nattliga kompromisser och tårar i talarstolen. Man måste ha något slags politisk argumentation också, och om den ganska taffliga argumentation man presenterade den 18 juni är den

enda som finns, alltså att det finns stor risk för terrordåd, har man inte kommit särskilt långt i att motivera sina politiska beslut.

Låt det vara otvetydigt sagt: Vänsterpartiet har hela tiden varit motståndare till massavlyssning av det svenska folket, och det kommer vi att fortsätta vara. Vår viktigaste uppgift just nu är att samla motståndet mot FRA-lagen så att vi kan se till att den rivs upp innan den ens har trätt i kraft.

Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! På den sista punkten vill jag gärna instämma med Kalle Larsson: Alla partier är väl emot massavlyssning. Självklart är det på det sättet, men det är ändå lite konstigt att just Vänsterpartiet framhåller detta. Jag förstår att Kalle Larsson inte gick in på historieskrivningen gällande var Vänsterpartiet själva har stått, för Vänsterpartiet har bytt åsikt i den här frågan. I er motion från 2007 står det att ni eventuellt är öppna för spaning i kabel, och den motionen har Kalle Larsson själv skrivit under.

Detta är dock inte det viktigaste, utan problemet är ett annat, nämligen balanspunkten. I den första versionen av lagen tycker jag inte att balansen blev bra mellan de två motstående liberala principerna, nämligen skyddet för människors personliga integritet och samma människors berättigade krav på att staten ska skydda dem mot yttre hot.

Jag vill för min del ta till riksdagsprotokollet att åtminstone fem ytterligare punkter bör inarbetas för att ytterligare stärka integritetsskyddet.

För det första ska det vara ett absolut förbud mot avlyssning av allmänna nyhetsredaktioner. För det andra ska samma sak gälla allmänna advokatbyråer och advokater. För det tredje ska det även gälla själasörjare, präster och läkare som ibland har att överlämna utomordentligt känslig personlig information. För det fjärde ska det gälla barnbördsinstitutioner – inte så svårt att förstå om man vet lite om vilka påtryckningar som kan drabba kvinnor i det ögonblicket. När det gäller den femte punkten har jag inte fått så stort gensvar, men jag anser att det är viktigt att var och en här utanför kan vara säker på att kunna meddela sig med en riksdagsledamot utan att någonstans bli efterforskad.

I övrigt hoppas jag att det ska komma ut någonting bra av den beställning som riksdagen lämnade och att det kommer att ske i ett parlamentariskt brett samförstånd till slut.

Anf. 25 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Patrik Björcks interpellation byggde på påståendet att vi har forcerat igenom lagen. Nu är det något annat. Nu, ett interpellationsinlägg längre fram, är i stället felet att lagen låg så länge i riksdagen, mer än ett år. Det skulle tyda på bristande regeringsduglighet.

Vi fick igenom lagen. Riksdagen har stiftat lagen. Den har debatterats två gånger här. Den debatterades offentligt innan förslaget avslutades av regeringen. Den debatterades innan den lades fram, den debatterades efter att den lades fram till riksdagen, den debatterades innan beslutet togs, och ingen kan ha undgått att den också har debatterats efter att beslutet togs.

Socialdemokraterna har inte haft något alternativ, ingen motion i riksdagen och inget yrkande i utskottet, utan man instämmer i Vänsterns avslagsyrkande i kammaren.

Och nu har vi svart på vitt precis det jag sade i mitt första inlägg: Vänstern vill inte ha någon ny lag, Miljöpartiet vill det egentligen inte, och Socialdemokraterna har satt sig i knät på de båda partierna. Man är överens: Riv upp! Sedan ska man ta beslut om vad man är överens om. Man ska utreda – man har gjort upp med Miljöpartiet, men Vänstern är utanför uppgörelsen – behovet av en ny lag. Så var det med den samlade opposition som Patrik Björck talade om, varefter Kalle Larsson dementerade och sade: Ja, här finns skillnader. Vi vill olika saker.

Det finns några avgörande fördelar med den nya lagen. Den stärker den personliga integriteten. Vi är uppe i 20 åtgärder nu jämfört med tidigare som stärker den. Vi kommer att addera drygt ett tiotal till.

Den lagreglerar en verksamhet som behöver lagregleras och som tidigare inte har varit reglerad.

Den stärker också möjligheten att värna Sveriges säkerhet därför att man också får bedriva verksamhet där informationen finns, vilket numera är i kabel.

Sedan tycker Kalle Larsson och jag fundamentalt olika om en annan sak. Det är att kriget i Georgien tydligt visar hur viktigt det är med en effektiv svensk underrättelsetjänst. Vi behöver tidigt kunna se och analysera förändringar i hotbilden varhelst de sker. Den nya lagen underlättar detta.

Sedan är jag kritisk mot att Kalle Larsson viftar bort detta för Sverige viktiga perspektiv. Det är visserligen så att förutsättningen för det gamla, storskaliga invasionshotet mot Sverige från en supermakt är borta, men vi kan inte utesluta risken för militära incidenter och intressekonflikter i vårt närområde långsiktigt.

Vi behöver också ha förmåga att kunna genomskåda de ofta motstridiga uppgifter som kringgärdar dagens konflikthärdar precis som den i Georgien, när man använder desinformation som ett vapen i modern krigföring. Här är den nya signalspaningslagen central. Utan den blir vi nämligen helt beroende av den information som andra länder väljer att ge oss – rätt eller fel. Vi får svårare att upptäcka och bemöta desinformation från olika aktörer.

Därför är signalspaning och underrättelseverksamhet viktigt för våra möjligheter att fatta välgrundade politiska beslut och också en grundläggande förutsättning för vår säkerhet och dessutom för den militära alliansfriheten.

En självständig svensk signalspanings- och underrättelseverksamhet har under tidigare socialdemokratiska regeringar varit en bärande del, först i den gamla neutralitetspolitiken och sedan i senare tiders militära alliansfrihet. Egna underrättelser möjliggör självständiga svenska bedömningar och ett eget politiskt agerande.

Är det verkligen i den riktningen Socialdemokraterna vill gå att sätta sig i knä på bara andra länders välvilja att lämna information till oss utan att kunna ha en egen bild? Det blir nämligen konsekvensen, när Socialdemokraterna bara ska riva upp den lag som riksdagen nu har stiftat utan en tanke om vad som ska komma i stället.

Anf. 26 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Nej, försvarsministern, den här diskussionen om att förslaget har legat ett år i riksdagen hade jag inte med i brödtexten i interpellationen, men det kunde jag mycket väl ha haft. Men det var försvarsministern som tog upp det i debatten som någon sorts fördel i beredningen. Jag kan bara konstatera att försvarsministern nog är ensam om att tycka att slänga bort ett år till ingen nytta skulle vara något positivt.

Det är just detta som någonstans är bekymret: försvarsministerns, statsministerns eller hela alliansregeringens misslyckande i den här viktiga frågan. Det är i sig ett stort säkerhetspolitiskt problem. Att ha en regering som inte klarar av att regera i ett land är troligen ett av de största säkerhetspolitiska bekymmer ett land kan sätta sig i.

Vi socialdemokrater sätter landets säkerhet främst, och därför anser vi också att det behövs en försvarsunderrättelseverksamhet. Men den måste förenas med ett starkt skydd för den enskilde. Man ska slippa bli avlyssnad och övervakad utan rimliga skäl. Det lagförslag som regeringen forcerade fram saknar det här skyddet och är därför ett hot mot den enskildes integritet. Det var orsaken till att vi röstade nej till det här förslaget.

Därför behövs det också nu en rejäl omstart i den här viktiga frågan, som regeringen totalt har sjabblat bort. Det behövs en parlamentarisk utredning för att komma fram till att lösa de här problemen, som jag var ute efter, och få en bred uppslutning i parlamentet, i riksdagen, och en bred uppslutning bland det svenska folket. Då måste vi ha en omstart, och för att lyckas med det måste lagen rivas upp, och vi måste starta från början igen. Då finns det en möjlighet att lösa de bekymmer som regeringen har åsamkat Sverige, försvaret och underrättelseverksamheten. Och då kommer vi socialdemokrater självklart att ta vårt ansvar och sätta landet och rikets säkerhet främst. Det är vi en absolut garanti för, och det har vi varit sedan urminnes tider, höll jag på att säga.

Anf. 27 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Det var intressant att höra, Patrik Björck, att *då* kommer Socialdemokraterna att ta sitt ansvar. Ja, hittills har ni inte gjort det. Ni har ställt er vid sidan av processen i riksdagen och utan motion, utan yrkanden och utan egen tanke gjort upp med Vänstern i kammaren om att bara riva upp lagen. Det är knappast ett ansvarstagande för landets säkerhet.

Riksdagen har beslutat om lagen. Det som kallas för ett stort parlamentariskt misslyckande består alltså av att riksdagen ställde sig bakom lagen den 18 juni. Sedan är vi överens inom alliansen om att ta fram nya, kompletterande, integritetsstärkande förslag, vilket vi nu bereder i Rege- ringskansliet.

Jag konstaterar återigen att ingången för interpellationen var att vi hade forcerat det här beslutet. Det argumentet har dött under debatten. Nu är problemet tydligen i stället att riksdagen har haft för lång tid på sig att belysa och behandla förslaget. Då kan man möjligen undra varför Socialdemokraterna valde att bordlägga lagen förra året. Man hade ju möjlighet att ta beslut redan då, men man valde att skjuta på det ett år – precis det som Patrik Björck nu ägnar sig åt att kritisera.

En annan fullständigt central del av den här diskussionen är vikten av signalspaningen för Sverige i internationella insatser och för säkerheten för de killar och tjejer som väljer att ta risker för att värna andras säkerhet. Överbefälhavaren har tydligt understrukit att detta är av stor vikt för dem.

Om Socialdemokraterna får som de vill innebär det att man stänger av den möjlighet som riksdagen nu har beslutat om att titta på både taktisk signalspaning, nämligen vad som finns i etern i insatslandet, och strategisk, nämligen vad som rör sig i de internationella kommunikationerna som är av betydelse för säkerheten, till exempel finansiering av terrorgrupper och kontakter med andra. Alla vet att det som hände i USA den 11 september inte började där utan i Afghanistan. Det fortsatte också med kopplingar till Europa, men hotet förverkligades i USA. Så ser den nya tidens hot ut. Socialdemokraterna saknar svar.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2007/08:FPM134 Patientrörlighetsdirektivet *KOM(2008)414* till socialutskottet

8 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2007/08:168 till utrikesutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna proposition skulle förlängas till *måndagen den 13 oktober*.

Skrivelser
2007/08:120 till näringsutskottet
2007/08:167 till justitieutskottet

EU-dokument
KOM(2008)383 till utrikesutskottet
KOM(2008)423 till utbildningsutskottet
KOM(2008)466 till näringsutskottet

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 15 augusti

2007/08:831 Regeringens arbetsmarknadspolitik

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

**2007/08:832 Behovet av nationella kriterier för betygslänkande om-
dömen**

av *Mats Pertoft* (mp)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:833 Behovet av fler studentbostäder

av *Mats Pertoft* (mp)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:834 Den utlovade höjningen av studiemedlen

av *Mats Pertoft* (mp)

till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

den 18 augusti

2007/08:835 Myndighetskoncentration av forskningsfinansiering

av *Finn Bengtsson* (m)

till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:836 Insatser mot löne- och villkorsdumpning

av *Sylvia Lindgren* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

den 20 augusti

2007/08:837 Kommunernas ekonomi

av *Monica Green* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:838 Utvecklingen i Ryssland

av *Peter Hultqvist* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:839 Arbetsmarknadspolitiken

av *Peter Hultqvist* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 16 september.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 14 augusti

2007/08:1548 Hanteringen på FRA av informationsfrågor
av *Max Andersson* (mp)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:1549 Skattefrihet vid uthyrning av del av bostad

av *Tobias Krantz* (fp)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:1550 Ofrivillig roaming i Öresundsregionen

av *Luciano Astudillo* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:1551 Röda Korset-symbolens användning vid fritagningen av Ingrid Betancourt

av *Luciano Astudillo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1552 Ersättning vid brott på teleförbindelser

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:1553 Datordumpning i utvecklingsländer

av *Birgitta Eriksson* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:1554 Tvetydighet i svensk energipolitik

av *Birgitta Eriksson* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

den 15 augusti

2007/08:1555 Sena utbetalningar från Försäkringskassan

av *Matilda Ernkrans* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:1556 Bisyssla och deltidssjukersättning

av *Christer Engelhardt* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:1557 PKU-registret

av *Elina Linna* (v)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

den 18 augusti

Prot. 2007/08:137

21 augusti

2007/08:1558 Uppgifter om rysk kärnvapenupprustning i Östersjön

av *Carl B Hamilton* (fp)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:1559 Utbildning av döva vid Teaterhögskolan

av *Siv Holma* (v)

till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

den 19 augusti

2007/08:1560 Arbetsmiljöbrott

av *Lena Olsson* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 20 augusti

2007/08:1561 Stöd till god samhällsstyrning i Afrika

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

den 21 augusti

2007/08:1562 Satsningar mot dyskalkyli

av *Raimo Pärssinen* (s)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:1563 Åtgärder mot törskatesvampen

av *Fredrik Lundh* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:1564 Gravrätten

av *Dan Kihlström* (kd)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:1565 Skogsindustrin

av *Raimo Pärssinen* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 september.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 18 augusti

2007/08:1479 Åtgärder mot löne- och villkorsdumpning i Sverige och EU

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:1495 Sanktioner när Arbetsmiljöverket hittar anmärknings-

av *Sylvia Lindgren* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:1496 Dödsolyckor på arbetsplatser

av *Sylvia Lindgren* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:1500 Arbetsmarknadspolitik för unga

av *Maria Stenberg* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:1523 Torvbrytning i framtiden

av *Betty Malmberg* (m)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

den 19 augusti

2007/08:1413 Mänskliga rättigheter och kvinnans rättigheter i Iran

av *Amineh Kakabaveh* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1429 Yttrandefriheten i Vitryssland

av *Mats Johansson* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1441 Fängslad iransk aktivist

av *Nina Larsson* (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1456 Gulfstaterna, demokrati och kvinnofrihet

av *Ameer Sachet* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:1465 Valet i Kambodja

av *Magdalena Streijffert* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1466 Blockeringen av den palestinska byn Ni'lin

av *Peter Hultqvist* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1486 Det kinesiska folkets tillgång till fri television

av *Göran Lindblad* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1488 MR-arbete i Ogaden

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1489 Bristande jämställdhet i Turkiet

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1502 Demokratifrämjande i Etiopien

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2007/08:1503 Dawit Isaak – 2 500 dagar i eritreanskt fängelse

av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1508 Kvinnors situation i Syrien

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1513 FN:s resolution 1820

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:1518 EU-direktiv mot diskriminering

av *Carina Hägg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:1519 EU och ICPD + 15

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2007/08:1520 Bostadsbristen i Västsverige

av *Christina Oskarsson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:1521 Tandhygienistutbildningen

av *Betty Malmberg* (m)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:1522 Studerande inom specialpedagogik

av *Betty Malmberg* (m)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

den 20 augusti

2007/08:1517 Dialekternas ställning

av *Hans Wallmark* (m)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:1524 Tillgängligheten till tobak

av *Lennart Axelsson* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:1525 Konsekvenser av sjukförsäkringsreglerna

av *Lennart Axelsson* (s)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:1526 Apoteksombuden

av *Lennart Axelsson* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

Prot. 2007/08:137
21 augusti

2007/08:1527 Fyrhjulingar

av *Eva Sonidsson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:1529 Svenska matematikkunskaper

av *Lars Hjälmered* (m)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

den 21 augusti

2007/08:1528 Handlingsplan mot människohandel

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:1534 Den ökande brottsligheten

av *Hans Hoff* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 september.

12 § Kammaren åtskildes kl. 14.29.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
4 § Svar på interpellation 2007/08:829 om de nya reglerna för sjukförsäkringen	2
Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	2
Anf. 2 PATRIK BJÖRCK (s).....	3
Anf. 3 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	4
Anf. 4 PATRIK BJÖRCK (s).....	5
Anf. 5 HELENA RIVIÈRE (m)	7
Anf. 6 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	7
Anf. 7 PATRIK BJÖRCK (s).....	8
Anf. 8 HELENA RIVIÈRE (m)	9
Anf. 9 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	9
5 § Svar på interpellation 2007/08:821 om utredning om trafikverkens framtid	9
Anf. 10 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	9
Anf. 11 PETER HULTQVIST (s).....	10
Anf. 12 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	11
Anf. 13 PETER HULTQVIST (s).....	12
Anf. 14 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	13
Anf. 15 PETER HULTQVIST (s).....	14
Anf. 16 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	14
6 § Svar på interpellation 2007/08:828 om FRA-lagen	15
Anf. 17 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	15
Anf. 18 PATRIK BJÖRCK (s).....	15
Anf. 19 KALLE LARSSON (v).....	16
Anf. 20 GUNNAR ANDRÉN (fp)	17
Anf. 21 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	18
Anf. 22 PATRIK BJÖRCK (s).....	19
Anf. 23 KALLE LARSSON (v).....	20
Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (fp)	21
Anf. 25 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	21
Anf. 26 PATRIK BJÖRCK (s).....	23
Anf. 27 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	23
7 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	24
8 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid	24
9 § Anmälan om interpellationer	25
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	26

Prot. 2007/08:137	11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	28
<u>21 augusti</u>	12 § Kammaren åtskildes kl. 14.29.	30

